

TAMMELAN KUNNAN YMPÄRISTÖNSUOJELUN VALVONTASUUNNITELMA

TAMMELA

www.tammela.fi

SISÄLLYS

1 Johdanto	3
2 Ympäristöolosuhteet ja pilaantumiset riskit.....	3
2.1 Valvonta-alueen kuvaus	3
2.2 Ympäristön pilaantumisen riskit	4
3 Valvonnan voimavarat	4
3.1 Henkilöstöresurssit	4
3.2 Valvontayhteistyö.....	5
4 Valvontakohteet.....	5
4.1 Luvanvaraiset sekä rekisteröitävät ja ilmoitusmenettelyyn kuuluvat kohteet.....	5
4.2 Kertaluonteiset ilmoitusvelvolliset toiminnot	7
4.3 Ympäristönsuojelulain mukaiset muut valvontakohteet	7
4.4 Muut valvottavat kohteet ja toiminnot	8
5 Riskinarviointi ja valvontaohjelma	9
5.1 Ympäristöriskien arviointi ja valvonnan kohdentaminen	9
5.2 Valvontaohjelma	10
6 Valvonnan toteuttaminen	11
6.1 Määräaikaistarkastukset	11
6.2 Tarkastus onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa	12
6.3 Tarkastusten maksullisuus	13
6.4 Muut valvontatavat.....	14
6.4.1 Raporttien tarkastaminen	14
6.4.2 Suunnitelmien ja selvitysten hyväksyminen	14
6.4.3 Projektiluonteinen valvonta.....	14
6.4.4 Kehotus ja hallintopakko.....	15
6.4.5 Tutkintapyyntö	15
7 Tietojärjestelmät.....	15
8 Koulutus	15
9 Asiakaspalvelu, viestintä ja tiedotus.....	16
10 Valvontasuunnitelman tarkistus ja valvontaohjelman toteutumisen arviointi.....	16

1 Johdanto

Ympäristönsuojeluun liittyvän valvonnan tavoitteena on:

- ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen,
- terveellisen, viihtyisän ja monimuotoisen ympäristön turvaaminen
- jätteiden synnyn ja haitallisten vaikutusten ehkäiseminen sekä
- luonnonvarojen kestävä käytön edistäminen.

Ympäristövalvonnalta edellytetään itsenäisyyttä, riippumattomuutta ja puolueettomuutta. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava alueelleen ympäristönsuojelulain mukaista säännöllistä valvontaa varten suunnitelma (*valvontasuunnitelma*) sekä luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta ohjelma (*valvontaohjelma*) (ympäristönsuojelulaki YSL 527/2014 § 168). Valvontasuunnitelman laatiminen on ehtona valvontamaksujen perimiselle. Valvontasuunnitelma keskittyy ympäristönsuojelulain mukaisten tarkastusten suunnitelmalliseen järjestämiseen.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava jätelain (646/2011) 100 § tarkoitetun jätteen ammattimaisen keräyksen valvontaa varten suunnitelma. Suunnitelman tulee perustua arviointiin jätteistä ja niiden jätehuollosta aiheutuvista riskeistä ja ympäristövaikutuksista.

Maa-aineslain (555/1981) ja vesilain (587/2011) mukaisen valvonnan suunnittelu ei ole lakisääteistä, mutta tehokkaan valvonnan varmistamiseksi myös tätä on tarpeen suunnitella.

Suunnitelmaan ei sisällytetä esimerkiksi lupa- ja ilmoituspäätösten valmistelua, lausuntojen antamista, toimenpidepyyntöjen käsittelyä tai kuntalaisille ja yrityksille annettavaa neuvontaa.

Valvontasuunnitelman tavoitteena on kehittää ja tehostaa valvontatoimia, jotta valvonta voidaan kohdistaa mahdollisimman tehokkaasti valvonnan voimavarat huomioon ottaen. Toiminnoista on tehty riskinarviointi, jonka perusteella tarkastuskohteille on määritetty tarkastustiheydet. Suunnitelman avulla myös seurataan valvonnan toteutumista.

Ympäristönsuojelulain mukaan valvontasuunnitelma on tarkistettava säännöllisesti. Jätelain 124 §:n mukainen valvontasuunnitelma on arvioitava uudelleen vähintään joka kolmas vuosi. Tämän vuoksi Tammelan valvontasuunnitelma on laadittu vuosille 2025-2027.

Valvontasuunnitelman hyväksyminen ei lain mukaan edellytä hallintopäätöstä, joten suunnitelma on viety ympäristölautakunnalle tiedoksi vuoden 2025 alussa.

2 Ympäristöolosuhteet ja pilaantumiset riskit

2.1 Valvonta-alueen kuvaus

Tilastokeskuksen mukaan Tammelassa oli 5 828 asukasta syyskuussa 2024. Tammelan väestötiheys on 9,08 asukasta neliökilometriä kohden. Tammelan kunnan kokonaispinta-ala 715,60 km². Tästä maapinta-ala on 641,70 km² ja vesipinta-ala 73,90 km².

2.2 Ympäristön pilaantumisen riskit

Ympäristön pilaantumisen kannalta herkkiä alueita ovat muun muassa vesistöt, pohjavesialueet sekä luonnonsuojelu- ja Natura-alueet. Tammela kuuluu pääosin Kokemäenjoen–Saaristomeren–Selkämeren vesienhoitoalueeseen, pieni osa kuuluu Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueeseen. Tammelan vesistöjen ekologinen tila vaihtelee tyydyttävästä erinomaiseen. Tärkeimpiin vesistöihin lukeutuvat kunnan keskustan tuntumassa olevat Pyhäjärvi, Kaukjärvi ja Kuivajärvi sekä etäämmällä keskustaajamasta sijaitsevat Oksjärvi, Ruostejärvi ja Liesjärvi. Pyhäjärven, Kaukjärven ja Kuivajärven ekologinen tila on luokiteltu tyydyttäväksi, Ruostejärven ja Liesjärven hyväksi.

Tammelan maaperä on pääasiallisesti melko tasaista hiekkamoreenia, jossa paikoitellen kohoaa kalliomaata. Pyhäjärven ympärille on kuitenkin muodostunut tasaista savimaata. Savikot soveltuvat hyvin viljelyyn ja ne onkin suurimmaksi osaksi raivattu pelloiksi. Puistoalueet ja Saaren kansanpuisto ovat maaperältään hiekkaa. Tämän lisäksi ympäri Tammelaa löytyy tasaisesti myös eri kokoisia rahka- ja saraturvemaita. Tammelan koillisosassa ja Kuivajärven eteläpuolella on myös suuret alueet karkeaa hietaa.

Tammelan kunnan keskiosan läpi kaakko-luoteis-suunnassa kulkee harjukso, joka alkaa Lopen puolelta Pernunnummen harjuna ja jatkuu Tammelan puolella Kuivajärven ja Kaukolan harjuina. Viimeisin Tammelan puolella on Syrjänharju. Pohjois-Tammelaan sijoittuu Pätinkiharjun ja Lunkinharjun harjukso.

Tammelan kunnan alueella on 15 pohjavesialuetta, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on 30,53 km². Merkittävintä pohjavesiriskiä aiheuttavat liikenne, asutus, yritystoiminta, pilaantuneet maa-alueet, maa-ainestenotto sekä maatalous. Tammelan pohjavesialueiden suojelusuunnitelma on osana Forssan seudun suojelusuunnitelmaa ja se on päivitetty vuonna 2017. Yli 60 % kunnan ympäristöluvanvaraisista, rekisteröitävistä ja ilmoitusmenettelyn mukaisista toiminnoista on eläinsuojia. Näiden jälkeen eniten on kivenlouhinta- ja murskauspaikkoja. Näiden toimintojen aiheuttamat ympäristöriskit liittyvät erityisesti vesistöjen, pohjavesien sekä maaperän pilaantumiseen.

Tammelassa on kahdeksan Natura 2000 aluetta, joista seitsemän on kokonaan Tammelan puolella. Liesjärven ja Torronsuon Natura 2000 alueet ovat myös kansallispuistoja ja osaan Kaukolanharjun Natura 2000 aluetta sijoittuu Saaren kansanpuisto. Tammelassa on kaksi maakunnallisesti arvokasta perinnemaisemaa ja yhdeksän paikallisesti arvokasta perinnemaisemaa. Valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä on seitsemän: Hämeen Härkätie, Korteniemen metsänvartijan tila, Mustialan maanviljelysopisto, Saaren kartano ja Saaren kansanpuisto, Tammelan kirkko, Teuron kylä ja Torron kylä. Kulttuuriperinneohteita ovat mm. muinaisjäännökset. Museoviraston listalla kiinteitä muinaisjäännöksiä on Tammelassa 131.

3 Valvonnan voimavarat

3.1 Henkilöstöresurssit

Tammelan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimii ympäristölautakunta. Teknisten palveluiden alaisessa kaavoituksen ja lupien palvelualueella työskentelee ympäristötarkastaja ja rakennusvalvonnan kanssa jaettu hallintosihteeri.

3.2 Valvontayhteistyö

Yhteistyötä tehdään seuraavien tahojen kanssa ja esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:

- Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
  - Osallistutaan tarvittaessa ELY-keskuksen valvomien laitosten tarkastuskäynneille
  - Valtioneuvoston asetuksen eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa (MARA-asetuksen) mukaiset asiat
  - Pilaantuneiden maiden puhdistamisasiat
  - Ympäristöonnettomuustilanteet
  - Jätehuollon valvonta
  - Vesilain mukaiset tehtävät
  - Kansalaispalaute
- Pelastuslaitos ja poliisi
  - Ympäristöonnettomuustilanteet
  - Ympäristörikosasiat (tarvittaessa myös syyttäjä mukana)
  - Valvontatehtävissä voidaan tarvittaessa käyttää poliisin virka-apua
- Ympäristöterveydenhuolto (Etelä-Hämeen ympäristöterveydenhuolto)
  - Yhteiset tarkastukset tarvittaessa
  - Vesihuoltoon liittyvät tehtävät
  - Uimavesien ja vesistöjen tilan seuranta
  - Rottahavainnot, savuhaitta, roskaantuminen ym. ympäristön pilaantuminen
- Rakennusvalvonta
  - Rakennetun ympäristön epäsiisteyden ja roskaantumisen valvonta
  - Rakennusvalvontaan tulleista lupahakemuksista lausutaan pyydettyä. Eniten yhteistyötä on mm. maalämpöön ja jätevesienkäsittelyyn liittyen.
- Jätehuoltoviranomainen
  - Forssan jätelautakunta, joka toimii 16 kunnan yhteislautakuntana
  - Jätehuollossa toimii yhteistyössä kaikkiaan kolme eri toimijaa, jotka ovat:
    - kuntien yhteinen jätelautakunta (viranomaistehtävät)
    - kuntien omistama jäteyhtiö Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy (palvelutehtävät) ja
    - kunnan ympäristönsuojeluviranomainen (järjestetyn jätehuollon ja jätehuoltomääräysten valvonta).

4 Valvontakohteet

Ympäristönsuojelun valvonta suunnataan ensisijaisesti kohteisiin, joissa ympäristön pilaantumisen vaaran arvioidaan olevan suurin esimerkiksi vesistöjen, pohjavesien sekä maaperän suhteen. Huomioon otetaan toiminnan mahdollinen poikkeaminen säädösten ja päätösten vaatimuksista. Myös asukkaiden yhteydenotot, aiemmat viranomaishuomautukset tai ympäristövahingot vaikuttavat valvonnan suuntaamiseen.

4.1 Luvanvaraiset sekä rekisteröitävät ja ilmoitusmenettelyyn kuuluvat kohteet

Toimintojen luvanvaraisuus perustuu ympäristönsuojelulakiin (YSL 527/2014) ja sen nojalla annettuun ympäristönsuojeluasetukseen (YSA 713/2014).

Tietyistä toiminnoista, joihin ei tarvita ympäristölupaa, on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröintiä varten (YSL 116 §):

- nestemäisten polttoaineiden jakeluasemat
- asfalttiasemat
- polttoaineteholtaan alle 50 MW:n energiantuotantoyksiköt
- tietyt kemialliset pesulat ja orgaanisia liuottimia käyttävät laitokset
- betoniasemat ja betonituotetehtaat

Ympäristönsuojelulain mukainen yleinen ilmoitusmenettely on lupamenettelyn kaltainen menettely, joka koskee tiettyjä, vähäisiä ympäristövaikutuksia aiheuttavia toimintoja. Tietyissä tilanteissa, kuten luokitelluilla pohjavesialueilla, em. toiminnot vaativat edelleen ympäristöluvan. Ilmoitusmenettelyssä siirrytään osittain ennakkovalvonnasta jälkivalvontaan. Ilmoitusmenettelyyn kuuluvien toimintojen valvonta jakautuu toimialakohtaisen asetuksen mukaisuuden valvontaan, määräaikaistarkastuksiin ja toimitettujen seurantatietojen tarkastukseen.

Rekisteröitävät toiminnot rekisteröidään ympäristönsuojelun tietojärjestelmään toimialakohtaisten asetusten siirtymäsäännösten mukaisesti. Tietyissä tilanteissa, kuten luokitelluilla pohjavesialueilla, em. toiminnot vaativat edelleen ympäristöluvan. Rekisteröinnissä siirrytään ennakkovalvonnasta jälkivalvontaan. Rekisteröitävien toimintojen valvonnassa keskitytään toimialakohtaisen asetuksen mukaisuuden valvontaan.

Ympäristöluvanvaraisen, rekisteröinti- ja ilmoitusmenettelyn mukaisista toiminnoista 6 ja maa-ainesten ottokohteista 8 sijaitsee luokitellulla pohjavesialueella.

Tilanne 30.11.2024	
Kunnan valvontaan kuuluvat ympäristölupa-, rekisteröinti- tai ilmoitusmenettelykohteet	Kpl
Energiantuotanto	1
Eläinsuoja	22
Ampumarata	3
Jakeluasema	3
Jätteiden käsittely	3
Muu toiminta	3
Yhteensä	35
Maa-ainesten ottokohteet yhteensä	17
Näistä maa-ainesten ottokohteet, joissa myös YSL:n mukainen lupa	7
Jätelain 100 §:n mukaiset jätteenkerääjät	2
Jätelain 100 §:n mukaiset hyötyjätepiisteet	23

Tammelan kunnan alueella valtion valvontaan kuuluvien ympäristölupakohteiden valvontaviranomainen on Hämeen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue.

Valtion valvontaan kuuluvat ympäristölupakohteet, tilanne 30.11.2024	Kpl
Turvetuotanto	6
Eläinsuoja	1
Ampumarata	1

Muu	1
Yhteensä	9

4.2 Kertaluonteiset ilmoitusvelvolliset toiminnot

Erityisen häiritsevää melua tai tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle (YSL 118 §).

Ympäristönsuojelumääräyksissä on määritelty, milloin ilmoitusta ei tarvitse tehdä.

Ilmoitukset koskevat pääasiassa rakentamista tai erilaisia ulkoilmatapahtumia.

Ilmoitusten johdosta tehdään tarvittaessa tarkastus.

Muita ilmoituksia ovat:

- Koeluonteinen lyhytaikainen toiminta (YSL 119 §)
- Poikkeuksellinen tilanne (YSL 120 ja 123 §)
- Poikkeuksellinen jätehuoltotilanne (YSL 120 ja 123 §): esimerkiksi purkaminen tai rakentaminen

4.3 Ympäristönsuojelulain mukaiset muut valvontakohteet

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviin kuuluvat vesihuoltolaitosten viemäriverkkojen ulkopuolella sijaitsevilla kiinteistöillä syntyvien talousjätevesien lupa- ja valvonta-asiat (VNa 157/2017) sekä ympäristönsuojelulaissa annetun yleisen jätevesiä koskevan puhdistamisvelvollisuuden (155 §) ja talousjätevesien käsittelyjärjestelmiä koskevan määräyksen (156 §) valvonta- ja neuvontatehtävät. Viranomaiselle on annettu mahdollisuus myöntää tietyin edellytyksin poikkeus velvollisuudesta parantaa jätevesijärjestelmä säädösten edellyttämälle tasolle (156 d §). Viranomainen voi lisäksi päättää jätevesien johtamisesta toisen maalle (158 §).

Kunnallisen jätevesiverkoston ulkopuolella oleviin kohteisiin tehdään valvontaa tarpeen ja resurssien mukaan. Hajajätevesivalvonta ja -neuvonta kohdistetaan ensisijaisesti asutuskeskittyymiin, joissa on vesihuoltoon liittyviä ongelmia sekä pohjavesi- ja ranta-alueella sijaitseviin kiinteistöihin.

Eläinsuojien valvonta koskee kaikkia tuotantoeläinten pitopaikkoja. Valvontaa toteutetaan paitsi ympäristönsuojelulain (ympäristölupa- tai ilmoitusvelvollisuus) nojalla, myös eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1250/2014) perusteella. Valvonta koskee mm. lannan varastointia lantaloissa ja siirtolavoilla, lannan levittämistä poikkeustilanteissa sekä lannoitevalmisteiden ja lannan aumavarastointia.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi toimittamansa tarkastuksen nojalla antaa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa koskevan yksittäisen määräyksen, joka on tarpeen pilaantumisen ehkäisemiseksi (YSL 180 §). Määräys voi koskea toimea tai rajoitusta, toiminnan tarkkailua tai tiedottamista taikka valvontaa varten tarpeellisten tietojen antamista. Määräys ei voi koskea luvanvaraista tai rekisteröitävää toimintaa. Määräyksen antamisen tulee aina perustua viranomaisen paikalla tekemään tarkastukseen. Myös määräyksen noudattamista valvotaan.

Tammelan kunnan ympäristönsuojelumääräykset on päivitetty vuonna 2021. Ympäristönsuojelumääräysten mukaisia valvonta-asioita ovat mm. jätevesien käsittely, öljyn ja nestemäisten kemikaalien säiliövarastointi sekä jätteiden omatoiminen käsittely (betoni- ja tiilijätteen hyödyntäminen maarakentamisessa). Poikkeamisen ympäristönsuojelumääräyksistä myöntää ympäristönsuojeluviranomainen.

4.4 Muut valvottavat kohteet ja toiminnot

Vesilain (587/2011) mukaiseen valvontaan liittyvät mm. ruoppaus- ja niittokohteet, ojitusasiat, vesirakentaminen, jäteveden johtaminen toisen ojaan sekä viemärin kunnossapidosta määrääminen. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja ELY-keskuksen toimivalta on pääosin vesilaissa jakamatonta ja valvonnan järjestämisestä on siksi tarpeen sopia ELY-keskuksen kanssa. Valvonta aktivoituu esim. asiakkaiden tulkinta- ja erimielisyysasioissa, joiden hoitaminen vaatii usein paljon työtä.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimii vesihuoltolain (119/2001) mukaisena valvontaviranomaisena. Tehtävänä on valvoa vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella sijaitsevien kiinteistöjen liittymistä vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriin ja vesijohtoon sekä käsitellä lain 11 §:n ja 17 c §:n mukaisia vapautushakemuksia koskien liittymistä vesihuoltolaitoksen verkostoon tai hulevesiviemäriin. Tehtäviin kuuluu myös alueidenkäyttölain 103 f §:n mukaisten hulevesien vapautushakemusten käsittely. Vapautushakemusten käsittelyn yhteydessä kohteeseen tehdään tarvittaessa tarkastus.

Jätelain (JL, 646/2011) mukaiseen valvontaan kuuluu mm:

- Yleinen valvonta (JL 24 §)
- Jätehuoltomääräysten (voimaan 1.1.2023) noudattamisen valvonta.
- Laitokset ja toiminnot, joissa syntyy vaarallisia jätteitä (JL 124 §)
- Roskaantumisen valvonta, pois lukien rakentamislain mukainen ympäristönhoito (142 §)
  - Valvontaa tehdään pääasiassa kuntalaisilta tulleiden ilmoitusten ja maastossa viranhaltijoiden toimesta tehtyjen havaintojen perusteella.
- Jätteen ammattimaisesta keräyksestä on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle jätehuoltorekisteriin merkitsemistä varten (JL 100 §). Tällainen keräystoiminta tarkastetaan viiden vuoden välein.
- Elintarvikealan toimijan tulee pitää kirjaa toiminnassaan syntyvän elintarvikejätteen määrästä ja käsittelystä (JL 118 a §). Nämä tarkastetaan viiden vuoden välein.

Maa-aineslain (555/1981, MAL) mukaisesti valvotaan toiminnassa olevia ottoapaikkoja. Valvontaa tehdään myös kotitarveotto-kohteissa ja niillä ottoalueilla, joilla maisemointityöt ovat kesken. Vain pienestä osasta kotitarvealueita on tehty lain edellyttämä ilmoitus, eikä valvottavien alueiden määrästä ole kattavaa tietoa.

Kemikaalilain (599/2013, KemL) mukaisesti kunta valvoo toiminnanharjoittajien kemikaalien käyttöä (ml. valmistus) ja varastointia. Kunnat valvovat yhdessä ELY-keskuksen kanssa toimintaa, johon sovelletaan ympäristönsuojelulakia eli toimintaa, josta saattaa aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa. Käytännössä valvontaa tehdään lähinnä ympäristöluvanvaraisten, rekisteröitävien ja ilmoitusmenettelyyn kuuluvien toimintojen valvonnan yhteydessä. Valvontaan kuuluu kemikaalien käyttöolosuhteiden valvonta kemikaaleja käsittelevissä laitoksissa kemikaaleista aiheutuvien ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi kemikaalilain sekä REACH-, biosidi- ja POP-asetusten nojalla. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on laatinut valvontaoppaan, jota tarkastuksilla sovelletaan (<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10138/136504>).

Otsonikerrosta heikentäviä aineita ja fluorattuja kasvihuonekaasuja (F-kaasuja) käytetään mm. kylmäaineina ilmastointi- ja jäähdytyslaitteissa. Otsonikerrosta heikentävien aineiden ja F-kaasujen käyttöä säädelään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksilla (EU) 590/2024 ja (EU) 573/2024. Näiden asetusten valvonnasta ja niihin liittyvistä pätevyysvaatimuksista on Suomessa säädetty valtioneuvoston asetuksella 766/2016.

Erityislainsäädännön, kuten maasto- ja vesiliikennelain, ulkoilulain tai luonnonsuojelulain mukaan valvottavien kohteiden määrä vaihtelee vuosittain. Merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) mukaisia kohteita ei tällä hetkellä ole.

5 Riskinarviointi ja valvontaohjelma

Valvontaviranomaisen on järjestettävä valvonta niin, että se on laadukasta, säännöllistä ja tehokasta ja perustuu ympäristöriskien arviointiin (YSL 167 §). Valvontaviranomainen voi asettaa tehtävät tärkeysjärjestykseen, jos se on välttämätöntä tehtävien hoitamiseksi asianmukaisesti. Akuutteihin valvontatapahtumiin reagoidaan tilanteen vaatimalla tavalla.

5.1 Ympäristöriskien arviointi ja valvonnan kohdentaminen

Määräaikaistarkastusten tiheys eli valvontaluokka määritetään ympäristöriskien järjestelmällisen arvioinnin perusteella (YSA 713/2014 § 29). Ympäristönsuojelun valvonta suunnataan ensisijaisesti kohteisiin, joissa ympäristön pilaantumisen vaaran arvioidaan olevan suurin. Toiminnan mahdollinen aiempi poikkeaminen säädösten ja päätösten vaatimuksista otetaan huomioon. Myös asukkaiden yhteydenotot, aiemmat viranomaishuomautukset tai ympäristövahingot vaikuttavat valvonnan suuntaamiseen. Määräaikaistarkastuksia tehdään siis riskinarvioinnin perusteella, ei ns. satunnaisotantamenettelyllä.

Laitosten valvontaluokat on saatu Forssan seudullisen ympäristönsuojelun tekemästä vuosien 2022-2024 valvontaohjelmasta. Riskinarvioinnissa otetaan huomioon sekä laitoksen toiminnasta että sijainnista aiheutuvat riskit sekä valvontahistoria. Arvioinnissa käytetään seuraavia perusteita:

- sijaintiriski: kohteen sijainti luokitellulla pohjavesialueella sekä pintavesien, luonnonsuojelualueiden ja häiriintyvien kohteiden läheisyys
- päästöriski: melu, haju, päästöt ilmaan, vaikutus luonnonympäristöön, päästöt veteen, päästöt maaperään ja jätteiden syntyminen
- valvontahistoria: mm. säädösten ja määräysten noudattaminen, havaitut puutteet ja riskit, tarkkailutulokset, valitukset

Riskinarvioinnin perusteella laitoksille on määritelty valvontaluokka ja tarkastustiheys toimialoittain. Mikäli toiminta sijaitsee pohjavesialueella, valvontaluokka on yhden luokan pienempi kuin toimialaperustainen. Valvontaluokka voi olla edellä kuvattua pienempi myös, jos kohteessa rikotaan toistuvasti valvottavan luvan määräyksiä. Uuden toiminnan valvontaluokka on 2 ja yhden tarkastuksen jälkeen siirrytään toimialakohtaiseen valvontaluokkaan, ellei ole perusteita jatkaa luokassa 2. Valvontaluokan muutoksen perustelut tulee kirjata esim. tarkastusmuistioon. Käytettävät valvontaluokat ovat 2, 3 ja 5. Luku tarkoittaa kuinka monen vuoden välein määräaikaistarkastus tehdään.

Ympäristölupaa, rekisteröintiä tai ilmoitusmenettelyä edellyttävä toiminta (YSA 2 §)	Valvontaluokka
Metsä- ja metalliteollisuuden laitokset	3
Energiantuotanto	5
Kemikaalien tai polttonesteiden varastointi tai käsittely	5
Orgaanisten liuottimien käyttö	3
Malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän ainesten otto	5
Mineraalituotteiden valmistus	5
Nahan tai tekstiilien laitosmainen tuotanto tai käsittely	5
Elintarvikkeiden tai rehujen valmistus	5
Eläinsuojat ja kalankasvatus	5
Liikenne	5
Jätteiden käsittely ja jätevesien käsittely	3
Muu toiminta, esim. ampumarata	5

Riskinarvioinnin perusteella on määritelty valvontaluokka ja tarkastustiheys seuraavasti:

Valvontaluokka	Toiminnot (lkm)
2	1
3	6
5	28

5.2 Valvontaohjelma

Valvontaohjelma muodostuu sähköisestä laitosluettelosta, joka sisältää laitospohjaisen, riskinarviointiin perustuvan suunnitelman tarkastuksista. Valvontaohjelmaan merkitään toteutuneet tarkastukset ja mahdolliset muut suunnitelmalliset valvontatoimenpiteet. Laitosluetteloa pidetään jatkuvasti ajan tasalla mm. päivittämällä uudet ja poistuvat toiminnot.

Valvontaohjelmassa määrätty määräaikaistarkastusten tiheyttä voidaan tarvittaessa muuttaa viranhaltijan tekemän harkinnan perusteella. Yleensä valvontaluokkaa muutetaan, mikäli toiminta tai sen ympäristöolosuhteet muuttuvat olennaisesti. Muuttunut valvontaluokka perustellaan muistioon ja päivitetty valvontaluokka kirjataan valvontaohjelmaan. Uusille kohteille tehdään ympäristöriskien arviointi ja määritetään valvontaluokka lupa-, ilmoitus- tai rekisteröintiprosessin yhteydessä.

Valvontaohjelman mukaisia ympäristöluvanvaraisten, rekisteröityjen ja ilmoitusvelvollisten toimintojen määräaikaistarkastuksia tehdään laitoksille vuosittain noin 5 kpl. Valvontaohjelman mukainen ympäristöluvanvaraisten, rekisteröityjen ja ilmoitusvelvollisten toimintojen valvonta on maksullista.

Maa-aineslain mukaisten valvontakohteiden valvontatiheys on määritetty ottotoiminnan laajuuden, ottoalueen sijainnin ja valvontatarpeen perusteella. Ottoalueilla paikan päällä on tavoitteena tehdä tarkastuksia vuosittain pohjavesialueilla ja kolmen vuoden välein muualla.

Jätelain säännöllisen valvonnan kohteet sisältävät jätelain 100 §:n mukaisesti rekisteröidyt jätteen kerääjät, kuten hyötyjätteen keräyspisteet. Näiden tarkastukset keskittyvät keräyspisteen siisteyden valvontaan. Valvontatarve on huomattavasti muita rekisteröitäviä toimintoja vähäisempi. Tavoitteena on tarkastaa jätteenkerääjät ja hyötyjättepisteet viiden vuoden välein.

Kunnan alueelta ei ole olemassa kattavaa rekisteriä vaarallista jätettä tuottavista toiminnoista eikä elintarvikejätteiden kirjanpitovelvollisista toimijoista. Jätelain säännöllisen valvontavelvollisuuden piiriin kuuluvat muut kuin ympäristöluvanvaraiset toiminnot. Luvanvaraisten toimintojen osalta jätelakia valvotaan osana ympäristöluvan tai maa-ainesluvan valvontaa. Vaarallista jätettä tuottavia toimintoja sekä elintarvikejätteiden kirjanpitovelvollisuutta pystytään tarkastamaan vain projektiluonteisesti. Tarkastettavat toiminnot valitaan esim. toimialan perusteella.

Valvontaa kohdennetaan riskiperusteisesti jätemäärien, vaarallisten jätteiden määrän ja toiminnan ympäristöriskien perusteella. Jätteen kansainvälisiä siirtoja valvotaan kaiken oman tarkastustoiminnan yhteydessä.

Valvontaohjelman laitosluekko on ainoastaan yksikön sisäisessä käytössä (ei-julkinen asiakirja), koska yksityiskohtaisen toimenpide- ja kohdeluettelon julkistaminen saattaa heikentää valvonnan tavoitteiden toteutumista. Toiminnanharjoittajalla on kuitenkin oikeus saada tietää kohteensa valvontaluokka ja perusteet sen määräytymiselle.

6 Valvonnan toteuttaminen

Valvontatyötä ovat muun muassa tarkastusten suorittaminen, raporttien tarkistaminen, selvitysten ja suunnitelmien hyväksyminen, projektiluonteinen valvonta sekä valitukseen ja akuutteihin tilanteisiin reagoiminen.

Tehokas valvontatoiminta edellyttää aina ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallan osittaista delegointia viranhaltijoille. Lainsäädäntö sisältää säännöksiä tilanteisiin, joissa valvontaviranomaisen on ryhdyttävä välittömiin valvontatoimiin. Näissä tilanteissa viranhaltija, jolle toimivalta on delegoitu, voi antaa määräyksiä tai keskeyttää toiminnan välittömästi. Valvonta-asioista voidaan delegoida mm. ympäristönsuojelulain, vesilain ja jätelain mukainen oikeus tiedonsaantiin ja tarkastustoimintaan, määräykset rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemisesta ja toiminnan keskeyttämisestä kiireellisissä tapauksissa sekä ympäristönsuojelu- ja jätehuoltomääräysten valvonta.

Ympäristönsuojeluviranomaisella tai sen määräämällä viranhaltijalla on oikeus myös tehdä tutkimuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä, päästä paikkaan, jossa toimintaa harjoitetaan sekä tarkkailla toiminnan ympäristövaikutuksia. Valvontaviranomainen voi käyttää apunaan muutakin kuin viranhaltijan asemassa olevaa henkilöä, jos tällä on tehtävän luonteeseen nähden riittävä pätevyys.

Ympäristöluvanvaraisten, rekisteröitävien ja ilmoitusmenettelyyn kuuluvien laitosten tarkastaminen valvontakeinona soveltuu vain viranhaltijoille. Toiminnanharjoittajan luvalla tarkastuksella mukana voi olla ympäristönsuojelun harjoittelija. Harjoittelijoiden tehtäviksi sopivat myös mm. projektiluonteiset valvontakyselyt ja selvitykset.

6.1 Määräaikaistarkastukset

Ympäristöluvanvaraiset, rekisteröitävät ja ilmoitusmenettelyyn kuuluvat toiminnot

tarkastetaan säännöllisesti määräaikaistarkastuksin. Tarkastuskohteet ja -tiheys on määriteltävä ympäristöriskien arvioinnin perusteella (ks. luku 5).

Määräaikaistarkastuksella tarkoitetaan paikan päällä suoritettua valvontakäyntiä. Tarkastuksesta on sovittava toiminnanharjoittajan kanssa etukäteen. Erityisessä tilanteessa, jossa paikan päällä tehtävää tarkastusta ei voida suorittaa, voidaan määräaikaistarkastukseksi katsoa myös videoyhteydellä toteutettu tarkastus. Peruuttamattomasta tarkastuksesta peritään taksan mukainen maksu.

Tarkastuksesta on laadittava tarkastusmuistio, joka toimitetaan toiminnanharjoittajalle ensisijaisesti sähköpostilla, ellei asiakas erikseen pyydä muistion toimittamista postitse. Tarkastuskertomukseen liitetään tarpeelliset valokuvat ja muut tarvittavat dokumentit, kuten esim. mittaustulokset.

Määräaikaistarkastuksen suorittamisesta peritään maksu taksan mukaisesti. Jos toiminnan ympäristöluvan myöntäminen kuuluu valtion ympäristölupaviranomaiselle, tarkastuksen suorittaa ELY-keskus. Tällöin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on läsnäolo-oikeus.

Tarkastuksessa selvitetään, onko laitos toiminut lupapäätöksen, ilmoituspäätöksen tai rekisteröinti-ilmoituksen mukaisesti. Samalla tulee arvioida luvan muuttamisen perusteiden olemassaoloa. Tällöin arvioidaan esimerkiksi toiminnan aiheuttamaa pilaantumisen vaaraa tai toiminnan mahdollisesti aiheuttamaa maaperän tai pohjaveden pilaamiskiellon vastaisuutta (YSL 16–17 §). Myös toimintaympäristön tai toiminnan laajuuden olennainen muuttuminen tai luvan myöntämisen jälkeen asetetut uudet vaatimukset, kuten lainsäädännön muutokset, voivat laukaista luvan muuttamisen tarpeen. Jos valvonnassa havaitaan, että perusteet luvan muuttamiselle ovat olemassa, on ympäristönsuojeluviranomaisen käynnistettävä luvan muuttamisprosessi.

Tarkastuksella käydään läpi myös mahdolliset häiriö- ja yleisöilmoitukset sekä muiden viranomaisten tekemät tarkastukset, esim. palo- ja pelastusviranomaisen.

Tutustumiskäyntejä laitoksella, määräaikaistarkastuksena, tai häiriöraporttien tai erilaisten selvitysten tarkastamista ei pidetä määräaikaistarkastuksena, ellei siihen ole erityistä syytä.

6.2 Tarkastus onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa

Asianosaisilla, yhdistyksillä, kunnalla sekä viranomaisilla on oikeus kirjallisesti panna jokin ympäristön pilaantumista tai luontovahinkoa koskeva asia vireille. Nimettömiin ilmoituksiin reagoiminen on viranhaltijan omassa harkinnassa, mutta yleisen edun vastaista toimintaa koskevat ilmoitukset on syytä aina tarkistaa. Asianosaista voidaan pyytää laittamaan asia vireille kirjallisesti, esimerkiksi jos valitukset samasta asiasta jatkuvat. Kirjallisesti vireille tullut asia on käsiteltävä ja siitä on laadittava muistio tai annettava valituksenalainen päätös. Ennen päätöstä on valituksen kohteelle varattava tilaisuus tulla kuulluksi asiassa joko kirjallisesti tai tarkastuksen yhteydessä, josta laaditaan muistio. Valvontakäynnistä ei tarvitse ilmoittaa ennakolta toiminnanharjoittajalle, jos käynnin tarkoituksen voidaan olettaa vaarantuvan.

Haitan (esim. haju tai melu) todentaminen voi joskus olla vaikeaa sen ajoittaisuuden vuoksi. Usein yhteydenotto toiminnanharjoittajaan ja asian tutkiminen yhteistyössä on helpoin ja tehokkain tapa edetä asian selvittämisessä. Monesti tarvittavat korjaustoimenpiteet ovat pieniä ja niistä voidaan sopia toiminnanharjoittajan kanssa ja kirjata sovitut asiat neuvottelu- tai tarkastusmuistioon. Viimeistään asian ratkettua

annetaan ilmoituksen tekijälle tieto viranomaisen toimista ja niiden vaikutuksesta.

Tarkastus on suoritettava myös, jos onnettomuuden, poikkeustilanteen, haitasta tehdyn ilmoituksen, luvan noudattamatta jättämisen tai muun seikan vuoksi on aihetta olettaa, että toiminnasta aiheutuu terveyshaittaa tai merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Asia voidaan tarkastuksen sijaan selvittää myös muulla asianmukaisella tavalla. Jos samanaikaisesti on vireillä toimintaa koskeva lupa-asia, on tarkastus tai selvitys tehtävä mahdollisuuksien mukaan ennen lupa-asian ratkaisemista.

Tarvittaessa voidaan tehdä yhteistarkastus jonkun muun viranomaisen kanssa, jos ilmoitus koskee sellaista asiaa, jossa toimivalta on rinnakkaista tai päällekkäistä tai tarvitaan toisen viranomaisen asiantuntemusta. Tällaisia tarkastuksia voi tulla esimerkiksi terveyshaittaa tai paloturvallisuutta koskevissa asioissa.

Myös erilaisten akuuttien tilanteiden arvioinnissa ja jälkihoidossa voi olla mukana useita viranomaisia. Ilmoituksen saadessaan viranomaisen on selvitettävä muun muassa seuraavat asiat:

- tapahtumien kulku yleispiirteisesti
- aiheutuneiden päästöjen laatu ja määrä
- havaitut päästöjen vaikutukset ja laajuus
- mille muille viranomaisille asiasta on ilmoitettu.

Mikäli asiat eivät etene neuvottelemalla, viranomainen voi antaa tarvittavat määräykset ympäristönsuojelulain 175 §:n tai 180 §:n perusteella. Kiireellisissä tapauksissa määräyksen voi antaa ympäristönsuojelulain 182 §:n perusteella viranhaltija, jolle tehtävä on delegoitu. Asia on kuitenkin tuotava viivytyksettä viranomaisen käsittelyyn, ellei asia ole ratkennut ennen seuraavaa kokousta. Muutoin asia tuodaan ympäristönsuojeluviranomaisen tiedoksi.

Ympäristönsuojelulain 123 §:n mukaan luvanvaraisesta tai rekisteröitävästä toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan on ilmoitettava viipymättä valvontaviranomaiselle poikkeuksellisista tilanteista, joista voi aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa. Ympäristöluvuissa tulisi olla lupamääräykset erityistilanteisiin varautumisesta ja ilmoittamisesta.

6.3 Tarkastusten maksullisuus

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun laatimaansa valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen, rekisteröitävän ja ilmoitusmenettelyn mukaisen toiminnan määräaikaistarkastuksista (YSL § 205). Valvontamaksua voidaan periä myös rikkomuspohjaisesti, jolloin maksullisuus koskee kaikkea toimintaa. Maksullisia ovat tällöin hallintopakkomääräyksen noudattamisen (YSL 175–176 §) tai toiminnan keskeyttämisen (YSL 181 §) valvomiseksi tehty tarkastus.

Maa-aineslain valvonnasta laskutetaan maa-ainestaksan mukaiset vuosimaksut ja erityiset valvontamaksut. Maa-aineslain valvonnasta perittävät maksut eivät ole sidottuja suunnitelmallisuuteen, vaan perustuvat ottotoiminnan laajuuteen.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksuja valvontasuunnitelman mukaisista rekisteröidyn jätteen keräyksen tai jätteiden kansainvälisten siirtojen valvomiseksi tehdyistä määräaikaistarkastuksista ja muista valvontatoimista (JL 144 §). Valvontamaksua voidaan myös periä tarkastuksista ja muista valvontatoimista, jotka

ovat tarpeen roskaantuneen alueen siivoamista koskevan määräyksen (JL 75 §), yksittäisen määräyksen (125 §) tai rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemiseksi annettavan määräyksen antamiseksi ja sen noudattamisen valvomiseksi.

Jätelain laiminlyöntimaksu on hallinnollisessa menettelyssä määrättävä seuraamusluonteinen maksu. Jätelaissa on luettelo tilanteista, joissa laiminlyöntimaksua voidaan soveltaa. Lähtökohtaisesti kyse on helposti todennettavista laiminlyönneistä, joiden toteennäyttäminen ei edellytä rikosoikeudellista tutkintaa.

Maksujen suuruus ja niiden perusteet määritetään kunnan hyväksymässä taksassa. Maksut perustuvat omakustannusarvioon. Mikroyrityksiltä perittävissä maksuissa huomioidaan toiminnan laajuus ja luonne, samoin kuin jos toiminnanharjoittajan asemassa on sellainen luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa (myös yhdistykset).

6.4 Muut valvontatavat

6.4.1 Raporttien tarkastaminen

Toiminnanharjoittajilta saadut raportit (vuosiyhteenvedot, velvoitetarkkailut, häiriötilanneraportit ym.) tarkistetaan. Tarpeen mukaan otetaan yhteyttä toiminnanharjoittajaan ja pyydetään lisäselvitystä. Ympäristölupapäätöksiin kirjattujen tarkkailumääräysten valvonta on tärkeää toiminnan vaikutusten seuraamiseksi. Tarkkailuraportteihin perustuen voidaan arvioida ympäristöluvan tarkkailumääräysten mahdollista muuttamistarvetta.

6.4.2 Suunnitelmien ja selvitysten hyväksyminen

Ympäristölupapäätöksissä edellytetyistä suunnitelmista ja selvityksistä tekee päätöksen delegointipäätöksen mukaisesti joko viranhaltija tai viranomainen eli ympäristölautakunta. Toiminnan lopettamiseen liittyvän suunnitelman hyväksyy ympäristölautakunta, joka voi tarvittaessa antaa lopettamista koskevia määräyksiä. Suunnitelmien, kuten tarkkailusuunnitelman, käsittelystä ja hyväksymisestä peritään maksu taksan mukaisesti.

6.4.3 Projektiluonteinen valvonta

Laitoksia ja toimintoja, jotka eivät säännöllisesti raportoivat ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista, voidaan valvoa ajoittain toteutettavilla projekteilla. Valvontakyselyt ja selvitykset voidaan kohdistaa esimerkiksi tiettyyn toimialaan (esim. korjaamot, eläinsuojat tai biojätteen suurtuottajat), alueeseen (esim. pohjavesi-, ranta- tai teollisuusalue) tai toimintoon (esim. kemikaalien varastointi, jätevesien käsittely tai jätehuolto). Myös ympäristöluvanvaraisia tai rekisteröitäviä laitoksia voidaan tarkastaa projektiluonteisesti esimerkiksi silloin, kun lainsäädännössä annetaan uusia, tiettyä toimialaa koskevia määräyksiä tai tällaisten määräysten toimeenpanoaika lähestyy.

Toiminnanharjoittajien tasavertaisen kohtelun vuoksi projektiin valittavien kohteiden rajaus on mietittävä tarkasti. Tiedotus projektista toimii välillisesti laajemmin myös muiden toiminnanharjoittajien herättelemisessä ympäristönsuojeluasioihin.

Toimintaa koskevia tietoja voidaan pyytää kirjallisesti lomakkeilla, sähköpostilla tai puhelimitse suoritetulla kyselyllä. Lomake voi olla täytettävissä myös verkkosivuilla. Tietoja joudutaan pyytämään todennäköisesti monta kertaa, joten tietojen keräämiseen on varattava aikaa ja resursseja. Tietojen pyytäminen ja tarkastaminen voidaan antaa harjoittelijan tehtäväksi, mutta jatkotoimenpiteistä päättäminen ja määrääminen kuuluu

viranhaltijoille.

6.4.4 Kehotus ja hallintopakko

Valvontaviranomainen voi joutua turvautumaan hallintopakkoon, jos toiminnanharjoittaja rikkoo lupamääräyksiä eikä tämä valvontaviranomaisen kirjallisesta kehotuksesta huolimatta ryhdy toimimaan luvan mukaisesti valvontaviranomaisen esittämässä ajassa. Valvontaviranomaisen on kuultava toiminnanharjoittajaa ennen hallintopakon määräämistä.

6.4.5 Tutkintapyyntö

Valvontaviranomaisella on velvollisuus tehdä tutkintapyyntö poliisille lainvastaisista teoista tai laiminlyönneistä. Tutkintapyyntö voidaan jättää tekemättä vain, jos teko on olosuhteet huomioon ottaen vähäinen eikä yleisen edun katsota vaativan syytteen nostamista.

7 Tietojärjestelmät

Ympäristösuojelun asiakirjat tallennetaan sähköiseen järjestelmään asiakkaittain ja/tai kohteittain. Lupahakemukset otetaan vastaan sähköisen järjestelmän kautta ja lupakäsittelyn asiakirjat arkistoidaan sähköisesti. Paperille tulostetaan vain pysyvästi säilytettävät asiakirjat, jotka eivät liity lupakäsittelyyn. Siirtymistä kokonaan sähköiseen arkistoon selvitetään.

Valvontatyössä hyödynnetään Locus-ohjelman kiinteistörekisteri- ja väestötietokantoja. Tarvittaessa käytettävissä on myös KTJ-kiinteistötietojärjestelmä tai tietoja voidaan pyytää verottajalta.

Valvontaohjelman laitosluettelo on Excel-muotoinen tiedosto ja se on tarkoitettu vain yksikön sisäiseen käyttöön.

Ympäristönsuojelun valvonnassa hyödynnetään myös valtion ympäristöhallinnon erilaisia tietojärjestelmiä, kuten

- SYKE Avoin tieto –palvelu:
  - o Hertta- ympäristötiedon hallintajärjestelmän
  - o Liiteri- elinympäristöntietopalvelu
  - o Karpalo- karttapalvelu
- Maaperän tilan tietojärjestelmä MATTI
- Paikkatietoikkuna-karttapalvelu

Valtion ympäristönsuojelun sähköiseen raportointiin on käytössä YLVA-järjestelmä ja maa-aineslupiin liittyvä NOTTO-rekisteri.

8 Koulutus

Henkilöstön jatkuvalla ja monipuolisella koulutuksella on tärkeä merkitys tarkoituksenmukaisen ja tehokkaan valvonnan suunnittelussa, toteuttamisessa ja kehittämisessä. Tavoitteena on tuntee ja osata soveltaa keskeistä lainsäädäntöä valvonnan eri osa-alueilla sekä kehittää taitoja muuttuvassa hallintokentässä mukaan lukien tietotekniset taidot sekä vuorovaikutustaidot. Henkilöstölle pidetään vuosittain kehityskeskustelut, joissa suunnitellaan myös koulutusta ja seurataan sen toteutumista. Tarkoituksena on kohdentaa koulutus osa-alueille, joilla tarvitaan lisäosaamista. Koulutus on tarpeen mukaan kunnan sisäistä tai ulkopuolisten tahojen järjestämää koulutusta.

9 Asiakaspalvelu, viestintä ja tiedotus

Asiakaspalvelua annetaan tarpeen mukaan sähköpostilla, puhelimitse, videopuheluin, Tammelan kunnantalolla sekä asiakkaan luona.

Lainsäädännössä olevien, kaikkia hallintoaloja koskevien yleisten vaatimusten lisäksi, on ympäristösäädöksiin sisällytetty myös erityisiä tiedottamisvaatimuksia.

Ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluu ympäristönsuojelua koskeva tiedottaminen, valistus ja koulutus, ympäristönsuojelua koskevaan ohjaukseen ja neuvontaan osallistuminen sekä yhteistyön edistäminen. Ympäristönsuojelulaki puolestaan vaatii kuntaa huolehtimaan ympäristön tilan seurannasta.

Ympäristönsuojelulaissa on paitsi ympäristölupahakemusten ja -päätösten kuuluttamista koskevat säännökset myös pykälät sähköisen tiedonsaannin edistämiseen.

Nykyaikainen verkkoviestintä on muutoinkin korostunut viestinnän suunnittelussa ja se on osaltaan monella tapaa parantanut kuntalaisten osallistumis- ja tiedonsaantimahdollisuuksia.

Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma on julkinen asiakirja, joka pidetään koko sen voimassaoloajan toiminnanharjoittajien ja kuntalaisten saatavilla kunnan verkkosivuilla. Sen lisäksi viranomaisella on yksityiskohtaisempi laitoskohtainen valvontaohjelma sisäiseen käyttöön. Sen toteutumisesta laaditaan vuosittain yhteenveto, joka viedään lautakunnalle tiedoksi. Ympäristönsuojeluviranomaisen taksa ja ympäristönsuojelumääräykset ovat myös julkisia ja saatavilla kunnan verkkosivuilla.

Valvontasuunnitelman yhtenä tavoitteena on edistää säännöllistä yhteydenpitoa valvontaviranomaisen ja valvontakohteen välillä.

10 Valvontasuunnitelman tarkistus ja valvontaohjelman toteutumisen arviointi

Valvontasuunnitelma ja -ohjelma päivitetään vähintään kerran kolmessa vuodessa. Valvontasuunnitelma tarkistetaan lisäksi valtuustokausittain sekä aina, jos valvontaan vaikuttavissa olosuhteissa tapahtuu merkittäviä muutoksia.

Valvontasuunnitelman ja -ohjelman toteutumisesta laaditaan vuosittain yhteenveto, jossa tarkastellaan toteutunutta valvontaa verrattuna suunnitelmaan. Yhteenvedossa tarkastellaan myös valvonnan tarpeen mahdollisia muutoksia sekä suunnitelman päivitystarvetta. Yhteenveto saatetaan ympäristölautakunnalle tiedoksi.

Valvontaohjelman toteutumisen arvioinnissa voidaan esittää, kuinka asianmukaisia asetetut tavoitteet ovat olleet, ottaen huomioon alueen ympäristönsuojelun tilanteen ja valvontaan osoitetut resurssit. Lisäksi voidaan tarkastella sitä, tuleeko valvontaohjelmassa olevia tavoitteita muuttaa ja paljonko jatkossa varataan resursseja valvontaan. Myös neuvonnan, koulutuksen ja tiedottamisen riittävyttä, kehittämistarpeita ja valvontayhteistyön onnistumista muiden viranomaisten kanssa voidaan arvioida.

